

Det skal tilføjes, at billedredaktøren Lars N. Henningsen har forsynet bogen med mange og fremragende illustrationer.

Dorrit Andersen

Hans J. Muusmann: *Stavedskov – Ejstrup – Kragelund. Erindringer 1901-73.* (Sønderjyske Levnedsløb. Nr. 20. Historisk Samfund for Sønderjylland, 1980). 189 s., ill.

Historisk Samfund for Sønderjylland har siden 1955 udgivet en serie letlæste biografier og erindringer. Serien dækker efterhånden et bredt spektrum både kronologisk og socialt. I 1978 udkom således socialdemokraten Peter J. Møllers erindringer bl.a. om arbejdsløshedstiden i 1930'erne. Også Muusmanns bog har meget mere end lokal interesse. Den fortæller om en opvækst i et vestslesvigske bondemiljø. Skildringen af barndommen har en almenmenneskelig interesse i barnets oplevelse af et for det meste stærkt følelshæmmet hjem. Derudover bringer bogen mange interessante træk fra dagliglivet. Forfatteren fortæller meget om arbejdsforhold og arbejdsbetingelser, idet han, indtil han selv blev gårdejer i 1920, arbejdede mange forskellige steder for det meste som karl ved landbruget. Under første verdenskrig tog Muusmann som så mange andre til Danmark for at slippe for den tyske militærtjeneste, og han skildrer de sønderjyske desertørers tilværelse i Danmark, noget man sjældent har kunnet læse om. Fra Mellemløstiden skal særlig fremhæves afsnittene om landbrugskrisens virkninger og om Muusmanns tilslutning til LS-bevægelsen. Det sidste emne er også sjældent behandlet i erindringsform. Bogen kan således gøre krav på en mere almen

opmærksomhed, end den lokalitetsfikserede titel lader formode.

Dorrit Andersen

Granit i Angel. Romansk stenhuggerkunst i et sydslesvigske landskab. (Studieafdelingen ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, 1980). 91 s., ill.

Det sydslesvigske kirkebyggeri i det 12. århundrede indgår i den helhed, det øvrige danske kirkebyggeri udgjorde. Slesvigs bispedømme kan opvise et byggeri, der svarer til tendensen i resten af landet. Derimod var udviklingen i Holsten markant forskellig herfra. Sigtet med det foreliggende værk har været at lave en billedbog med ledsagende tekst om granitkunsten i relieffer og på døbefonte fra kirkerne i Angel. De glimrende sort-hvide fotos, der alle er nyoptaget til bogen af Helge Krempin, kommenteres i en kyndig og velskrevet tekst af Jane Bossen. Der gives en bred indføring i baggrunden for tidens kirkebyggeri og specielt den udsmykningsmæssige side med tolkninger af symbolindholdet i stenhuggerens kunst. Man kan ønske værket en vid udbredelse både nord og syd for grænsen. Et tysk resumé forøger dets anvendelighed.

Dorrit Andersen

Harald Jørgensen, Frants Thygesen og O.M. Olsesen (red.): *Egernførde bys historie.* (Studieafdelingen ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, 1980). 291 s., ill.

Studieafdelingen ved det danske centralbibliotek i Flensborg har tidligere forsøgt at videreføre ældre, kun delvis realiserede planer om udgivelse af danske, historisk-topografiske skildringer